

HJÄLPER UNGA MED FÖREBYGGANDE PEDAGOGIK

Bild: Doktor Barry Glick, planerare Yvonne Grönlund, rektor David Kliba

De ungas värld formas av globaliseringen och digitaliseringen. I slutet av oktober ordnades ett seminarium vid Åbo Akademi i Vasa kring riskerna bland unga i dagens samhälle. Under dagen förekom diskussioner om hur det är att vara ung i dag, om uppfostran och skolsystemet, samt teknikens och globaliseringens samverkan i detta. Enligt doktor **Barry Glick** från U.S.A. står dagens unga inför ett betydligt mera riskfyllt samhälle än tidigare.

– Vi vill att våra barn ska växa upp i en hälsosam och normal miljö. Men internet och globaliseringen ger oss tillgång till mycket mer information än tidigare. Och med det kommer en större potential för skada. Många barn får smarttelefoner redan vid fem-sex år. Lägg till en oförmåga att bevaka detta så har man en ostadig situation. Men jag tror att många börja uppmärksamma detta när de inser vilken kraft och omfattning teknologin har, säger Glick.

Illusioner om barns förmågor

Glick menar att det finns flera riskavgörande faktorer i de ungas liv. De utgörs av hur väl allt fungerar med skola och utbildning, samhället och dess resurser, minoritetsaspekten och givetvis den familjära situationen.

– En bidragande faktor till att unga i riskgrupper ökar är dysfunktionella familjeförhållanden. Intressant att notera är att forskningen ofta ger andra resultat än man skulle tro. Forskningen tyder på att familjestrukturen spelar mindre roll. Det är snarare föräldrar som inte övervakar sina barn tillräckligt som höjer andelen anti-socialt beteende, säger Glick.

Diskussionen under seminariet gick allt mer in på att problemet är rotat i att sociala färdigheter försämras och tränas i allt mindre omfattning. Barry Glick menar att det här kan bero på en illusion hos oss vuxna att barnet är äldre än vad det egentligen är.

– Det vi lärde oss som 14-åringar lär unga sig i dag redan som 8-10-åringar. Det här höjer deras riskfaktor. Den sociala interaktion vi får är långt genom telefon. På grund av all kunskap som finns tillgänglig så slutar vi som vuxna att övervaka våra barn, vi behandlar dem mera som vuxna. Problemet är att behovet av hjälp inte försvinner, jag har fortfarande vuxna barn som emellanåt behöver hjälp. Det gör vi alla i bland, säger Glick.

Handledning viktigt i informationssamhället

Även rektor och master trainer **David Kliba** på UngArt i Malmö var inne på samma spår. Enligt Kliba har en del unga svårt att se långsiktiga mål och lever därför mer från dag till dag. Också detta är ett riskbeteende.

– I dag serveras informationen direkt till dig, redan när du ligger i sängen. Du har så mycket information att ta in. Om du är en person som strävar efter mer kortsiktiga mål så blir det svårt att välja den bästa vägen. De behöver handledning och stöd. Vi behöver handledning och stöd. Jag brukar kalla det som en kollega till mig säger: coca-cola generationen. Om man frågar om nån vill ha en läsk i dag eller en utbildning om fyra år så väljer många läsk. Det är också viktigt att förstå att de unga lever i ett individuellt, högintensivt flöde av stimuli. Man har flera konversationer på en gång samtidigt som man surfar och kanske får reklam i ansiktet. Hur kan en traditionell skola mäta sig med all den här stimulansen, frågar Kliba.

Förebygga problem

Ett annat inlägg i debatten var konsten att implementera en framgångsrik metod för utsatta unga. Som svar på det här delgav både Glick och Kliba sin erfarenhet utav metoden Aggression Replacement Training® (ART®) där Glick är en av grundarna och Kliba har över 20-års användarerfarenhet. Mycket av det här går in på kognitiv beteendeterapi (KBT) för att hjälpa ungdomarna bygga upp förmågan till en god social interaktion. Glick förespråkar vikten av att förebygga problem. Att identifiera och lösa problem innan de uppstår blir inte bara billigare utan också smidigare både för samhället och för individen. Dr. Glick refererade till **Benjamin Franklin** med citatet "*An ounce of prevention is worth a pound of cure*".

– Franklin var en av de första som förstod vikten av att förebygga problem. Det handlar om att stoppa någonting innan det växer sig till en kris. Det här finns det många fördelar med det här. Folk har inget emot att betala lite grann ifall de får någonting tillbaka, säger Glick.

Den första fördelen och kanske största motivatorn som Glick nämner är den ekonomiska fördelen. Det är billigare att behandla ett problem innan det växer sig stort. På samma gång finns det en samhällelig nytta. Ett stabilar samhälle är säkrare. Samtidigt gynnar det social interaktion och möjliggör ett bättre politiskt klimat.

– Forskningen har gått långt framåt sedan jag började. Nu vet vi bättre vilka metoder som funkar. Det gäller att använda rätt metod för rätt behandling, och ännu viktigare att få med rätt personen och se till att behandlingen utförs rätt, säger Glick.

Blicka framåt vid nederlag

David Kliba var inne på samma linje om en korrekt och personlig hjälp.

– Ett problem kan behöva olika åtgärder. Människor reagerar olika på problem och det kan skapa allt från missbrukare till hemmasittare eller människor med aggressionsproblem, säger Kliba.

Kliba är verksam på UngArt i Malmö. De erbjuder stöd, vård och grundskola för ungdomar med komplexa behov och svårigheter. Som svar på detta berättade Kliba om vikten av en personlig pedagogisk kartläggning.

– Det går inte att säga att åt en som suttit hemma i ett år att gå till skolan. Man måste förstå individen och gradvis anpassa utbildningen. Även en bra skola med goda intentioner kan misslyckas om man gör på fel sätt. Det motiverande arbetet måste finnas där hela tiden. Därför behöver man också anställda som drivs av en lust att hjälpa, säger Kliba.

Också vid nederlag bör man blicka framåt. Doktor Glick underströk vikten av att inte döma sig själv allt för hårt i dagens samhälle. Att känna sig vilsen eller misslyckad är inget ovanligt. Det som däremot spelar roll är vad man gör utav det. Även en god människa gör misstag. Man är inte dålig för att man misslyckas.

– Som ung är det okej att inte veta vad man vill bli. Men att inte försöka ta reda på vad man vill bli är ren idioti, säger Kliba.

Hyperstimulans en fara i dagens samhälle

Efter föredrag av Dr. Barry Glick och rektor David Kliba var det dags för en paneldebatt med talarna. Ytterligare gäster var **Sari Somppi**, regionsdirektör vid Västra Finlands brottsofferjour samt PEACE-student **David Haire**. Haire är hemma från norra Irland och representerade en studerandes röst i paneldebatten.

– Med alla spel och all underhållning når vi en nivå av hyperstimulans. Om man inte får denna hyperstimuli blir man rastlös. Effekten av globaliseringen blir därför att hålla en balans i detta. Annars kunde man säga att vi alla står inför en boom av ADHD i skolorna, säger Haire.

Haire pratade också om ungas sociala beteenden och hur vi gärna identifierar oss själva med en grupp eller tillhörighet.

– En annan aspekt är att unga vill känna en tillhörighet till en grupp. Växer man då upp i oroliga förhållanden kan det skapa en större risk för radikalisering, säger Haire.

Problemen med internet

Debatten övergick snabbt till hur internet kan missbrukas som en samlingsplats för radikala idéer. Sari Somppi lyfte upp en annan aspekt av problemet.

– Det kan vara ett verktyg för våldsamma idéer och nya former av kriminalitet. Men det finns också en annan aspekt. Internet kan också väcka rädslor. Och när vi är rädda beter vi oss annorlunda, det ändrar tankemönster, säger Somppi.

Somppi gick in på de hjälpprogram som finns tillgängliga i våra fängelser.

– I fängelserna har vi olika program som långt bygger på KBT. Det gäller att träna tankarna. Vad tänker vi när vi blir arga, lära sig känna igen triggerpunkter och motverka dessa. Programmen är givetvis olika beroende på problemets art, säger Sari Somppi.

På de fängelser där Somppi arbetat har det varit frivilligt att delta i programmen. Tanken är att det ska minska andelen återfall.

– Jag tycker att intresset har varit stort. Däremot har trenden visat att särskilt yngre fångar deltar mindre. Ofta bottnar det i att de själva inte förstått att de har problem.

Enligt Somppi är det viktigt att erbjuda vård och hjälp för bägge sidorna av en kris eller konflikt. – Det är viktigt att hjälpa de som blir utsatta för våld. Det är ett helhetsproblem. För att lösa hela problemet måste man hjälpa båda sidorna. Det är sällan man utsätts för våld och kriminalitet och därför går många i lås eller kris inför dessa situationer. Överlag tror jag vi behöver mer social träning redan i skolan. Vi styrs med tankar och många skulle nog gynnas av att lära sig att tänka positivt om sig själv genom KBT, säger Somppi.

Som moderator för paneldebatten fungerade professor **Kaj Björkqvist** vid Åbo akademi. Björkqvist har lång erfarenhet inom aggressionsforskningen och är aktiv inom ISRA (International Society for Research on Aggression). Han har även varit ISRA:s ordförande.”

Text och bild: Stefan Westergård

För mera information om ART® som metod, Barry Glick och UngART se nedanstående länkar:

www.cll.fi/educations/art-aggression-replacement-training

www.researchpress.com/authors/30/dr-barry-glick

www.ungart.se